

Ny pensjonsordning for ansatte i offentlig sektor?

Knut Røed

Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning

Ragnar Frisch Centre for Economic Research

www.frisch.uio.no

Påslagsmodell

- Fjerner disinsentivene til å arbeide etter fylte 62 år.
- Samme fleksibilitet som i privat sektor, med mulighet til fritt å kombinere arbeid og pensjon
 - Kanskje også med mulighet for å bytte sektor uten store tap
- *Dette kan gi store velferdsgevinster!*

Erfaringer fra reformen i privat sektor

(Hernæs, Markussen, Piggott, Røed, *kommer*)

	Tilstrekkelig pensjonsopptjening til uttak ved alder 62	Ikke tilstrekkelig pensjonsopptjening til uttak ved alder 62
Offentlig sektor	Gruppe 1: 28% Små endringer	Gruppe 4: 12% Ingen endringer
Privat sektor med AFP	Gruppe 2: 23% Bedre insentiver (dobling av netto timelønn)	Gruppe 5: 3% Bedre insentiver Økt pensjonsalder
Privat sektor uten AFP	Gruppe 3: 23% Redusert pensjonsalder	Gruppe 6: 11% Ingen endringer

Endringer i arbeidsmønstre

- Følger alle som ved alder 60 er sysselsatt, ikke mottar uførepensjon, og har en arbeidsgiver
- Studerer arbeidstilbud ved alder 63 og 64
- Sammenligner kohortene født i 1946-47 (før reformen) med dem født i 1949-50 (etter reformen).

Arbeid ved alder 63 og 64

Gruppe 2 (bedre insentiver)

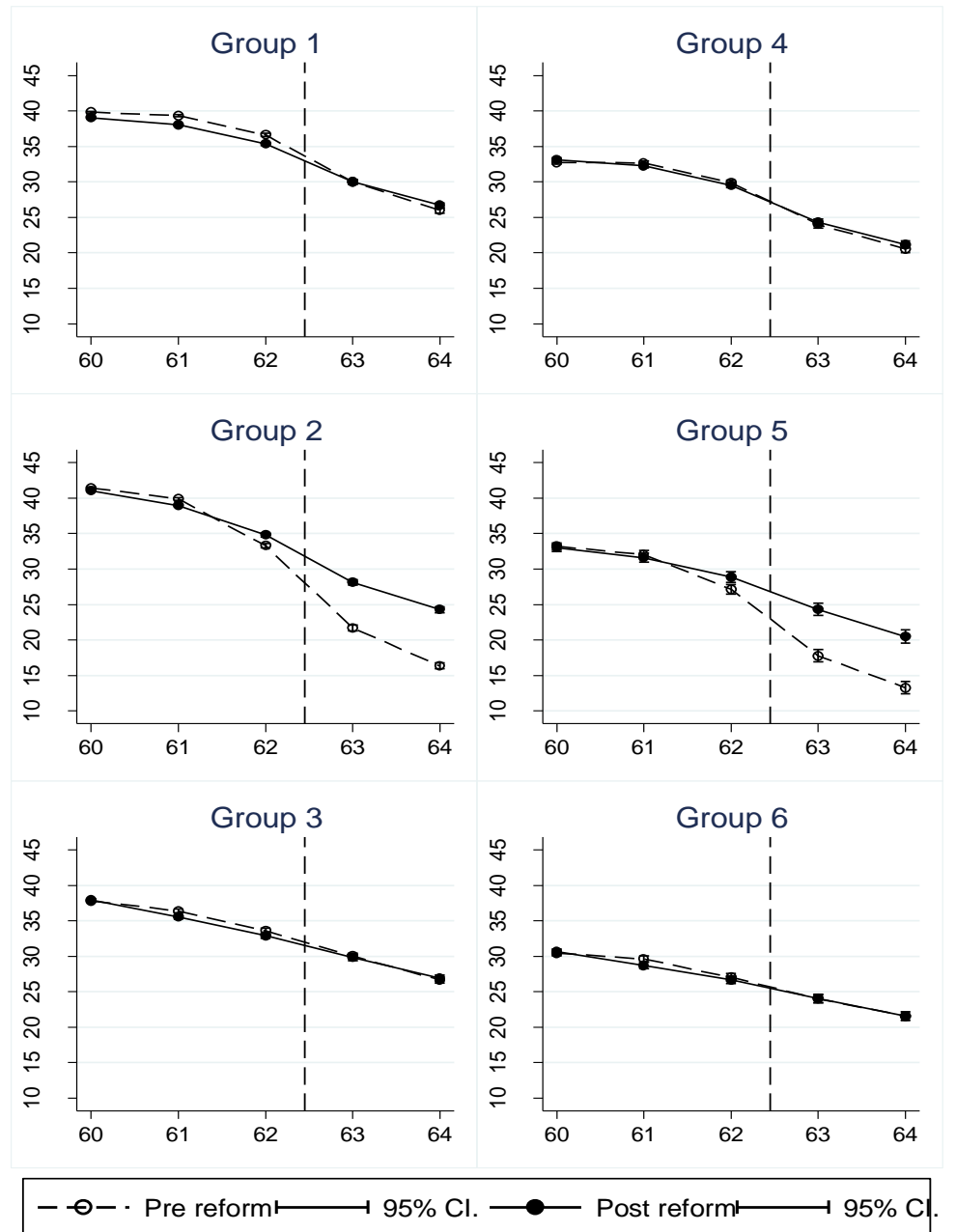
- + 6.7 timer per uke alder 63 (30 %)
- + 7.6 timer per uke alder 64 (46 %)

Gruppe 5 (bedre insentiver og økt aldersgrense for uttak)

- + 6.7 timer per uke alder 63 (38 %)
- + 7.1 timer per uke alder 64 (53 %)

Gruppe 3 (Redusert aldersgrense for uttak)

Nesten ingen endring!

Syssetling og pensjonering

Gruppe 2 (bedre insentiver)

Andelen som fortsetter i arbeid omtrent som før (ved alder 60):

+ 17 pp ved alder 63

+ 17 pp ved alder 64

Gruppe 5 (bedre insentiver og økt aldersgrense for uttak)

Andelen som fortsetter som før:

+ 22 pp ved alder 63

+ 19 pp ved alder 64

Betydelig overvelting til uføretrygd?

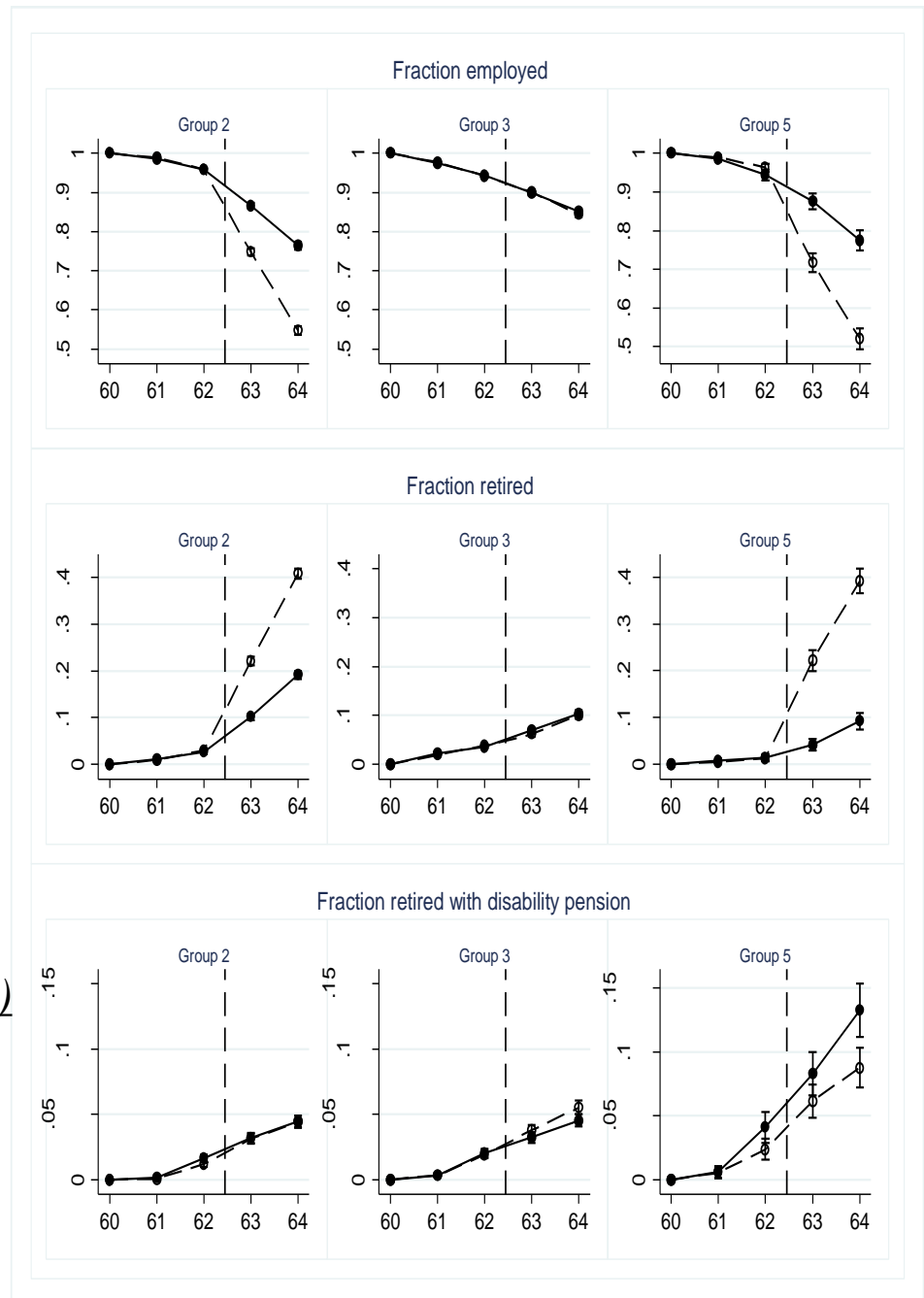
Gruppe 3 (Redusert aldersgrense for uttak)

Andelen som fortsetter som før:

- 1 pp ved alder 63

- 2 pp ved alder 64

Liten reduksjon i uføretrygd?

Lignende atferdsendringer i «alle» grupper

- Endringer i arbeidsmønstre er i samme størrelsesorden i «alle grupper»
 - Kvinner – menn
 - Lav utdanning – høy utdanning
 - Lang yrkeskarriere – kort yrkeskarriere
 - Lav tidligere inntekt – høy tidligere inntekt
 - Med tidligere langtidssykefravær – uten tidligere langtidssykefravær

Kostnadene ved gammel og ny AFP i privat sektor

- Gammel AFP innebar en netto kostnad på om lag 860.000 per mottaker.
- Men alle brukte ikke muligheten: Snittkostnad ca. 470.000 for alle som var omfattet av ordningen.
- Nytt AFP-tillegget gis til alle, og er livsvarig.
 - Kostnad ca. 620.000, gitt gjennomsnittlig forventet levealder
 - Reformen ble altså «smurt» med ca. 150.000 per sysselsatt

Skatteinntekter

- Skatteinntektene økte som følge av høyere arbeidsinntekter
- Ca. 205.000 mer i skatt for hele AFP-perioden – altså *mer* enn kostnadsøkningen!

Et annet regnestykke for offentlig sektor

- Høyere sysselsetting og mindre AFP-uttak har gjort ordningen i offentlig sektor «billigere» - og potensiale for økt arbeidsinnsats – i hvert fall ved alder 62-64 – mindre.

Fordelingsvirkninger av ny tjenestepensjon

- Det er tøffere å stå lenge i arbeid i noen yrker enn i andre yrker. En ny pensjonsordning vil være mer attraktiv jo mindre belastende det er å fortsette i arbeid.
- Både «gammel» AFP og særaldersgrenser har «korrigert» for dette – om enn på *ekstremt* kostbare måter.
- En ny påslagsmodell kan bygge inn fordelingsvirkninger på en bedre måte ved å gi høyere opptjening til personer i «utsatte» yrker
 - Et alternativ til mange særaldersgrenser – kan omgjøres til særlige pensjonsinnskudd i en påslags – eller hybridordning.